

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

18.10.2022. Nr. VID.4.1/8.1.1/113087

Uz 16.09.2022. Nr. b/n

SIA "A"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu SIA "A"

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis SIA "A" (turpmāk – Iesniedzējs) 2022.gada 16.septembra iesniegumu par uzziņu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējs atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98.panta pirmajai daļai un 101.panta otrajai un trešajai daļai lūdz sniegt uzziņu par konkrēto tiesisko situāciju.

Iesniedzējs sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējs vēlas izgatavot un izplatīt klienta kartes, ko Iesniedzēja veikalos varētu izmantot Iesniedzēja veikalu klienti, lai tie varētu saņemt dažādas atlaides un priekšrocības. Iesniedzēja veikalos tiek pārdoti gan bezalkoholiski, gan alkoholiski dzērieni.

Lai Iesniedzējs varētu uzsākt izgatavot un izplatīt klienta kartes izmantošanai Iesniedzēja veikalos, Iesniedzējam nepieciešams noskaidrot, vai Iesniedzējs var piešķirt atlaidi Iesniedzēja veikalu klientiem, kas tiek uzkrāta klienta kartē, veicot bezalkoholisku un alkoholisku dzērienu pirkumus Iesniedzēja veikalos un vai uzkrāto atlaidi klients var izmantot, iegādājoties Iesniedzēja veikalos bezalkoholiskos un alkoholiskos dzērienus.

Iesniedzējs plāno īstenot komunikāciju (klientiem – klātienē, sociālos medijos utml.) par Iesniedzēja veikalos pieejamajām klienta kartēm klientiem saprotamā un vienkāršā veidā, proti, norādot, ka "noteikts atlaides procents no kopējā pirkuma summas tiek uzkrāts kā nauda un klients var ar to norēķināties par bezalkoholisko un alkoholisko dzērienu pirkumiem kādā no Iesniedzēja veikaliem" un citā līdzvērtīgā komunikācijas formulējumā. Iesniedzējs norāda, ka "nauda" šajā gadījumā tiek izmantota aprakstošā veidā. Uzkrātais atlaides procents, kas tiek aprakstīts ar vārdiem "nauda" nav uzskatāms par naudu, jo uzkrātais atlaides

procents tiek tikai izteikts naudas vērtībā komunikācijas nolūkos un tehnisku iemeslu dēļ, proti, Iesniedzēja klienta kartes naudas vienība atbilst 0,01 EUR (viens cents). Iesniedzējs norāda, ka Iesniedzēja veikalos uzkrātā nauda nevar tikt uzskatīta kā “nauda”, jo klienta karte pēc būtības ir atlaižu karte un tā nav uzskatāma par naudu atbilstoši tās definīcijai Latvijas Republikas normatīvajos aktos un juridiskajā literatūrā.

Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma 1.panta 36.punkts paredz, kas ir nauda, proti, “naudas līdzekļi (turpmāk — nauda) — banknotes un monētas, bezskaidra nauda un elektroniskā nauda”.

Uzkrātā atlaide klienta kartē nevar tikt uzskatīta par monetāru vērtību — uzkrātā atlaide klienta kartē nav saistīta ar naudu, bet tā tiek izteikta kā “nauda” un tas tiek izmantots aprakstošā veidā komunikācijas nolūkos un tehnisku iemeslu dēļ.

Uzkrātā atlaide klienta kartē nevar tikt iemainīta pret skaidru naudu, t.i. banknotēm un monētām.

Uzkrātā atlaide klienta kartē nav uzskatāma par elektronisko naudu, jo neatbilst Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma 1.panta 2.² punkta prasībām.¹

Dr. iur. Jānis Kārklīšs un Dr. iur. Jānis Rozenbergs norāda, ka tiesību zinātnē ar jēdzienu “bezskaidra nauda” saprot finanšu līdzekļus bankas kontā. Jēdziens “finanšu līdzekļi” apzīmē naudu (izņemot banknotes un monētas), kas jebkurā valūtā kreditēta kādā kontā (arī visu veidu noguldījumi). Tādējādi jēdziens “finanšu līdzekļi” ir sinonīms jēdzienam “bezskaidra nauda” jeb nauda bankas kontā. Bezskaidras naudas atrašanās bankas kontā atbilst jēdzienam “noguldījums”.² No minētā var secināt, ka uzkrātā atlaide klienta kartē nevar tikt uzskatīta par bezskaidru naudu vai par finanšu līdzekli, jo Iesniedzēja nepiešķir klientam bankas kontu.

Ministru kabineta noteikumi Nr.662 “Akcīzes preču aprites kārtība” 127.punkts paredz, ka par tabakas izstrādājumiem un alkoholiskajiem dzērieniem mazumtirdzniecībā atļauts norēķināties skaidrā naudā, izmantojot kases aparātus, hibrīda kases aparātus un kases sistēmas, kā arī izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.

Iesniedzējs iesniegumā uzdod jautājumu – vai Iesniedzējs pareizi saprot, ka konkrētajā tiesiskajā situācijā Iesniedzējs var saistībā ar Iesniedzēja veikalos pieejamajām klienta kartēm komunicēt un aprakstīt, un piešķirt klientiem atlaides uzkrājumu par klienta iegādāto produkciju Iesniedzēja veikalos kā “naudas uzkrājumu” un ja klients izmanto atlaides uzkrājumu, tādā gadījumā, tas nav uzskatāms par normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu?

Iesniedzējs paskaidro, ka uzzīņa ir nepieciešama, lai pareizi izgatavotu un sniegtu Iesniedzēja veikala klientiem komunikāciju (klātienē, sociālajos medijos utml.) par klienta karti un ar to saistītajām priekšrocībām un lai Iesniedzējas veikalu klienti varētu izmantot klienta karti un ar to saistītās priekšrocības.

¹ Skat., elektroniskā nauda — elektroniskā ierīcē (viedkartē vai datora atmiņā) glabāta monetārā vērtība, kura:

a) pastāv prasījumu veidā pret emitentu, b) emitēta, saņemot naudu no elektroniskās naudas turētāja, lai veiktu maksājumus, c) izmantojama kā maksāšanas līdzeklis un kuru pieņem fiziskā vai juridiskā persona, kas nav elektroniskās naudas emitents.

² Skat., Kārklīšs J., Rozenbergs J. Bezskaidras naudas līdzekļu juridiskais statuss, civiltiesiskie un kriminālprocesuālie aspekti. Pieejams: <https://juristavards.lv/doc/270162-bezskaidras-naudas-lidzeklu-juridiskais-statuss-civiltiesiskie-un-kriminalprocesualie-aspekti/#komentari> [aplūkots 06.09.2022.]

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot Iesniedzēja iesniegumā ietverto faktu aprakstu, juridiskos apsvērumus un no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no tā juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Alkoholisko dzērienu aprites likuma 6.panta trešā daļa nosaka, ka aizliegts piedāvāt alkoholiskos dzērienus par velti (izņemot degustāciju), kā dāvanu vai kā kompensāciju par citas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu.

Saskaņā ar Alkoholisko dzērienu aprites likuma 5.panta otro daļu norēķinus alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībā, kā arī alus ražotāju un mazumtirgotāju savstarpējos norēķinus var veikt bezskaidras vai skaidras naudas norēķinu veidā. Par skaidras naudas norēķinu uzskatāma arī personas izdarīta skaidras naudas iemaksa mazumtirgotāja vai alus ražotāja kontā kredītiestādē.

Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.662 "Akcīzes preču aprites kārtība" 126.punktā noteikts, ka komersanti, kuri veic komercdarbību alkoholisko dzērienu, tabakas izstrādājumu vai degvielas aprites jomā, savstarpēji norēķinās bezskaidrā naudā. Norēķini skaidrā naudā ir aizliegti, izņemot mazumtirdzniecībā noteikto kārtību un gadījumus, ja komersanti apgādā muitas kontrolē esošus kuģus, lidmašīnas, beznodokļu tirdzniecības veikalus, kā arī ārvalstu vēstniecības Latvijas Republikas teritorijā. Par norēķinu skaidrā naudā uzskatāma arī skaidras naudas iemaksa akcīzes preču piegādātāja norēķinu kontā. Dāvinājums un maiņas darījums ar akcīzes precēm, izņemot bezalkoholiskos dzērienus un kafiju, nav atļauts.

Atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.662 "Akcīzes preču aprites kārtība" 127.punktam par tabakas izstrādājumiem un alkoholiskajiem dzērieniem mazumtirdzniecībā atļauts norēķināties skaidrā naudā, izmantojot kases aparātus, hibrīda kases aparātus un kases sistēmas, kā arī izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.

Ievērojot Iesniedzējas faktu aprakstā minēto konkrēto situāciju, šāda alkoholisko dzērienu realizācija, par kuru netiek saņemta samaksa skaidrā vai bezskaidrā naudā, ir aizliegta.

Savukārt, attiecībā uz bezalkoholiskajiem dzērieniem, akcīzes preču apriti reglamentējošie normatīvie akti ļauj veikt dāvinājumu un konkrētajā tiesiskajā situācijā Iesniedzējs var saistībā ar Iesniedzēja veikalos pieejamajām klienta kartēm komunicēt un aprakstīt, un piešķirt klientiem atlaides uzkrājumu par klienta iegādāto produkciju un klients var izmanto atlaides uzkrājumu, lai iegādātos bezalkoholiskos dzērienus.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Alkoholisko dzērienu aprites likuma 5.panta otrā daļa un 6.panta trešā daļa; Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.662 "Akcīzes preču aprites kārtība" 126. un 127.punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai

amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p.i.

I. Kārklīņa

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU